

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Nucleus Juris Canonici

Thenhaven, Bernhard

Coloniæ Agrippinæ, 1739

Appendix I. De Regulis Cancellariæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63382](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63382)

„præesse concesserit) reservat, decernens
 „irritum & inane, quidquid secus attempta-
 „tum fuerit. Hæc Constitutio, licet mor-
 te Papæ conditoris expirârit, quilibet ta-
 men Pontifex eam renovat in Regulis
 Cancellariæ, éstque inserta concordatis
 Germaniæ sub certis modificationibus
 seu limitationibus, sub quibus perpetuita-
 tem obtinuit. Quare ob affinitatem ma-
 teriarum sit ad hunc Titulum

APPENDIX PRIMA.

De Regulis Cancellariæ.

Quid eæ sint, dictum est in Tit. Proce-
 miali n. 12. & hodie communiter re-
 censentur septuaginta duæ, è quibus se-
 lectiores proponentur, omissis iis, quæ
 Officialibus Cancellariæ Apostolicæ aut
 Romæ degentibus sunt scitu necessarie
 vel utiles, in hisce locis seu extra Italiam
 vix usu venientes.

REGULA I. „Pontifex reservat bene-
 „ficia reservata in Extravagantibus *Exe-*
 „*crabilis & Ad Regimen*, uti etiam benefi-
 „cia contra formam Concilii Trid. colla-
 ta, v.g. carenti legitimâ ætate, primâ Ton-
 surâ, aliisve qualitatibus ab eodem Conci-
 lio requisitis, si tamen id scienter factum.

II. „Reservat omnes Ecclesias Episco-
 „pales.

„pales, omniâque beneficia ad quoscun-
 „que Collatores spectantia, si vacent sede
 „istorum Collatorum vacante. Hæc re-
 „gula locum non habet in Germania, ubi
 „Episcopatus sunt electivi; & collatio be-
 „neficiorum, quæ sede vacante vacaverint,
 „reservantur successori.

III. „Prohibet, ne provisi per Papam
 „de secundo beneficio incompatibili cum
 „priori, valeant prius in fraudem Apo-
 „stolicæ reservationis, nullâ factâ de eo
 „expressâ mentione, coram Papa vel alio
 „resignare; aliàs utrumque beneficium
 „vacare & reservatum censeatur.

IV. V. VI. VII. & VIII. „Reservat
 „Dignitatem majorem post Pontificalem
 „in Cathedralibus & Principalem in Col-
 „legiatis, item beneficia collectorum
 „fructuum Camerae, Curialium, Cubicu-
 „lariorum, Ecclesiarum Lateranensis &
 „Mariæ Majoris in Urbe, &c.

IX. Olim VIII. (super qua integrum
 „Tractatum eruditè scripsit *Hieronimus*
Gonzalez), „reservat omnia beneficia qua-
 „litercunque qualificata in Januario, Fe-
 „bruario, Aprili, Majo, Julio, Augusto,
 „Octobri & Novembri extra Curiam ali-
 „ter quàm per resignationem ad quorum-
 „cunque dispositionem (non tamen lai-
 „corum) pertinentia. Episcopis autem
 „per-

„personaliter in suis Ecclesiis residentibus
„alternativam sex mensium ad beneficia
„conferenda, quæ jure ordinario ad libe-
„ram ipsorum duntaxat, & ab aliis in-
„dependentem dispositionem pertinent,
„concessit. Hæc Regula ex communi
DD. non habet effectum, si vacante Sede
Apost. incipiat vacare beneficium, quia
Regulis cum vita Papæ sublatis omnes
menses sunt Ordinariorum; secus, si vacet
beneficium vivo adhuc Pontifice, tunc
enim manet reservatione affectum, si sit
simplex. Neque locum habet in Germa-
nia, quia per Concordata ordinariis Col-
latoribus conceduntur sex menses; & col-
latio Canonatuum Cathedralium va-
cantium per obitum extra mensem Pon-
tificium ex consuetudine vel privilegio
pertinent ad Capitulum, cujus nomine
Turnarii Capitulares conferunt. Cæte-
rum mensis Papæ vel Ordinarii incipit
à media nocte primi diei, & terminatur
in media nocte ultimi diei ejusdem men-
sis. In dubio invincibili, an Beneficiatus
obierit mediâ nocte in mense Papæ vel
Ordinarii, præsumptio juris stat pro Or-
dinario. Juxta DD. apud *Reiffenst. h. t. n. 500.*
& seqq. „Quamquam in dubio, an Papa
„conferens beneficium jure ordinario
„vel ob concurrentem potestatem præ-

„venerit ordinarium Collatorem, præ-
 „ferenda sit collatio Papæ propter con-
 „ferentis ampliorem prærogativam, ut
 „dicitur *c. 31. h. t. in 6.* In casu posito autem
 „dubitatur de reservatione, quæ veluti
 „præjudicans Ordinario, ad quem de jure
 „vel ex fundatione spectat collatio, pro-
 „bari debet.

X. „Concessa per Prædecessorem
 „mandat expediri in Forma: *Rationi con-*
 „„gruit, ut concessa à Prædecessoribus, sed
 „præpediente ipsorum obitu non expe-
 „dita, plenum habeant effectum & ex-
 „pediantur.

XI. „Declarat, Ecclesias & beneficia
 „à Prædecessoribus, cum interpositione
 „Decreti reservata, manere affecta; secus,
 „si tantum vivâ voce sint reservata.

XII. „Revalidat literas infra annum
 „ante diem obitûs à Prædecessore con-
 „cessas, sive Gratia, sive Justitiæ, ut juxta
 „earum formam procedi possit ac debeat.

XIII. „Revocat & cassat omnes unio-
 „nes, suppressiones & dismembrationes
 „beneficiorum quâvis auctoritate (non
 „tamen Concilii Tridentini) factas, quæ
 „suum nondum sunt sortitæ effectum.

XIV. „Revocat quascunque faculta-
 „tes concessas Episcopis aliisque Prælati-
 „ac personis de dispensando cum quibus-

„vis

„vis personis super matrimonio contra-
 „cto vel contrahendo in gradu prohibito,
 „Natalium & ætatum defectu, incompa-
 „tibilitibus beneficiis simul retinendis, No-
 „tariis creandis, &c. in quibus nondum
 „sunt fortitæ effectum.

XV. „Revocat quascunque facultates
 „& literas, per quas Prædecessores qui-
 „buscunque Collatoribus (non tamen
 „Cardinalatûs dignitate fulgentibus)
 „etiam motu proprio concesserint, ut de
 „beneficiis generaliter Papæ reservatis
 „disponere valerent. Hæc tamen Regula,
 ut notat *Engel. n. 27.* videtur tantum loqui
 de indultis temporalibus ad vitam alicu-
 jus, vel ad certum tempus concessis; non
 verò de indultis perpetuis, quæ concessa
 sunt certis Capitulis, ut possint ex suo gre-
 mio eligere personam idoneam ad mayo-
 rem Dignitatem, post Pontificalem in
 Cathedralibus aut Principalem in Colle-
 giatis.

XVII. „Declarat, si duobus à Papa fit
 „facta gratia de eodem beneficio & sub
 „data ejusdem diei, quis eorum in data
 „concurrentium sit præferendus, v. g.
 „Graduatus non Graduato, Diœcesanus
 „non Diœcesano, &c.

XVIII. „Declarat, suæ intentionis
 „esse, ut deinceps per quascunque gratias
 „vel

vel literas Apostolicas, etsi motu proprio & ex certa scientia emanaverint, nulli jus sibi quæsitum quomodolibet tollatur.

XIX. Quæ est celebris, & cujus usus est hodie frequentissimus, dicta *De Viginti*, in qua decernit: „ Quòd si quis in infirmitate constitutus resignarit aliquod beneficium, in curia vel extra illam, sive simpliciter, sive ex causa permutationis, vel aliàs dimiserit, aut illius Comendæ cesserit, sive ipsius beneficii unionis dissolutioni consenserit, etiam vigore supplicationis, dum esset sanus, signatæ, & postea infra 20 dies à die per ipsum resignantem præstandi consensus (putà magni seu extensi in Camera vel Cancellaria Apostolica per se vel Procuratorem, addito juramento, quòd omnia sine fraude acta sint, quia ante nunc non est resignatio perfecta, sed res adhuc integra & locus pœnitentiæ),, computandos, de ipsa infirmitate decesserit, & ipsum beneficium quâvis auctoritate conferatur, Collatio hujusmodi sit nulla, ipsiûmque beneficium nihilominus per obitum censeatur vacare, scilicet fictione juris, quæ pro veritate habetur. Ratio Regulæ est, ut excludantur resignationes ab infirmis factæ ad favorem in fraudem

ordinariorum Collatorum, & aboleantur
 successiones quasi hæreditariæ in benefi-
 ciis; habetque locum, estò resignans ex-
 tra omne periculum mortis constitutus,
 dein quovis modo sive ex vulnere, sive
 alio modo violento vel casuali intra vi-
 ginti dies moriatur juxta stylum Curia
 estò in Theoria contrarium probabiliter
 sustineatur; quanquam non extendatur
 ad mortem civilem, v. g. quia resignans
 ducit uxorem intra viginti dies, profiteretur
 in Religione &c. Insuper obligat extra
 Curiam, v. g. si quis resignet beneficium
 coram Ordinario, quia ubique hæc Regula
 obligant, quæ institutæ sunt ad obvian-
 dum fraudibus & aliis inconvenientiis
 universalibus, ut notat *Leur. Q. 337. Vide
 Engel. h. t.* Verùm cum Sede Apostolica
 vacante expiret hæc Regula, si tunc quis
 resignet simpliciter coram Ordinario,
 & moriatur intra viginti dies, resignatio
 subsisteret. Vide *L. J. T. 3. n. 11.*

XXI. „ Si quis supplicaverit sibi de be-
 „ neficio tanquam per obitum alicujus
 „ viventis tunc vacante provideri, licet
 „ postea per obitum ejus vacet, provisio
 „ & quævis dispositio desuper faciendæ
 „ nullius sint roboris.

XXVI. „ Decernit irritas quascunque
 „ provisiones seu dispositiones circa be-

beneficia à promovendis ad Prælaturas resignata vel dimissa inter tempus vacationis Prælaturæ & promotionis, per quam aliàs eadem forent Sedi Apostolicæ reservata. *An hæc Regula locum habeat in Germania ob Concordata, v. g. an valeat Resignatio Dignitatis vel Canonici facta à promovendis, vel electis ante confirmationem, nec ne?* Disputant Canonistæ teste Engel b. t. n. 37. Pro negativa affertur Decilio Rotalis in una Paderborn. *Prepositura.*

XXVII. „Cum ante confectionem literarum Gratia Apostolica sit informis, statuit non juxta supplicationum signatarum, sed juxta literarum desuper confectarum tenores & formas semper judicandum.

XXIX. „Pontifex cupiens litium succindere anfractus, & ne novi collitigantibus adversarii dentur, providere, ordinat, ut quoties deinceps super quovis beneficio collitigantem in jus alterius cedentis vel decedentis (dummodo non sit intrusus, nec contra adversarium post triennalem pacificam possessionem moverit litem) surrogari concesserit, aliis de præmissis jure factæ concessiones etiam motu propriæ, infra mensem ante subrogationem hujusmodi collitigantis

nullius sint roboris. Circa hanc vide *Lac.*
L. 4. n. 534. & seq.

XXX. *De verosimili notitia:* „ Omnes
 „ gratias de quibusvis beneficiis per obi-
 „ tum vacantibus factas decernit irritas,
 „ nisi post obitum & ante Datam gratia-
 „ rum hujusmodi intercesserit tantum
 „ temporis, quo vacationes de locis obi-
 „ tûs ad notitiam Papæ verisimiliter po-
 „ tuerint pervenire.

XXXV. *De annali Possessore* statuit,
 „ quòd quicumque beneficium per annum
 „ ab alio pacificè possessum deinceps im-
 „ petrauerit, specificam causam (ex qua
 „ clarè constet, nullum dicto possessori
 „ jus competere) exprimere, & infra sex
 „ menses eundem ad iudicium evocari fa-
 „ cere, causamque ex tunc infra annum
 „ usque ad Sententiam Definitivam in-
 „ clusivè prosequi teneatur; alioquin im-
 „ petratio & quæcunque inde secuta nul-
 „ lius sint roboris, & impetrans de damnis
 „ propterea contingentibus possessori sa-
 „ tisfaciat.

XXXVI. *De Triennali* statuit, quòd
 „ absque simoniaco ingressu obtinens be-
 „ neficia, Apostolicâ vel ordinariâ colla-
 „ tione, si per triennium pacificè posse-
 „ derit, (dummodo in beneficiis hujus-
 „ modi, si dispositioni Apostolicæ ex ali-
 „ qua

„qua ratione generali in Corpore Juris
 „clausa reservata fuerint, se non intruse-
 „rint) super iisdem beneficiis taliter pos-
 „sissis nequeant molestari, ac impetra-
 „tiones quaslibet de iis sic possessis factas
 „decernit irritas & inanes, antiquas lites
 „super illis motas penitus extinguendo.
 Hinc *Regula De Annali* relinquit impe-
 tranti potestatem molestandi possessio-
 nem; hæc autem tollit, possessorem
 Triennem defendens in possessorio, non
 autem in petitorio seu quoad Titulum
 verum, ut ait *Wagn. ad hanc Reg.* Pos-
 sessio autem decennalis generat præsum-
 ptionem Tituli seu Canonici ingressus.
 Vide *Lac. n. 715.*

XLII. „Decernit, quòd super bene-
 „ficio Patronatûs laicorum non expe-
 „diantur literæ, nisi ponatur expressè,
 „illud tam diu vacasse, ut fuerit ad Sedem
 „Apostolicam legitimè devolutum; aut
 „ad id Patronorum ipsorum accedat as-
 „sensus. Si per ipsum Papam Juri Patro-
 „natûs hujusmodi derogari contigerit,
 „illius mentio dispositivè ac specificè fiat,
 „aliàs non censeatur quomodolibet de-
 „rogatum.

L. „Vult, ut in dispensationibus su-
 „per defectu natalium, quòd possint suc-
 „cedere in bonis paternis, ponatur clau-

„sula: *Non præjudicetur aliis*, ad quos
 „successio bonorum ab intestato pertine-
 „re debeat, solétque addi alia clausula:
*Citra bona Emphyteutica & Feudalia Ec-
 clesiastica. An autem hæc Regula solum ca-
 vere velit præjudicium legitimorum filio-
 rum, vel etiam aliorum propinquorum
 succedentium ab intestato, si adsint?* Dispu-
 tant DD. teste Wagn. ad hanc Regulam.

LIII. „Vult, ut in literis Indulgentia-
 „rum ponatur: *Quòd si Ecclesiæ vel Ca-
 „pellæ, aut aliàs aliqua Indulgentia fuerit
 „concessa, de qua inibi specialis mentio
 „facta non sit, hujusmodi literæ sint nullæ.*
 Id statuitur ad nimiam Indulgentiarum
 multiplicationem impediendam.

LVII. Statuit, ut super Beneficiis Ec-
 „clesiasticis fiat mentio de qualitatibus
 „illorum, videl. an Dignitates, vel Per-
 „sonatus, vel Officia sint; item an curata,
 „vel electiva; aliàs gratiæ desuper factæ
 „sint nullæ; quæ qualitates, si non ex-
 „primantur, negativa desuper expressè
 „fiat, videl. quòd non sit Dignitas, Cu-
 ratum &c.

LXII. „Petenti sibi provideri de va-
 „caturò dentur literæ de vacante, prout
 „expediêrit impetranti. Hinc si quis im-
 petret beneficium proximè vacaturum
 per matrimonium beneficiati, aut per

promotionem ad Prælaturam, ponitur in literis: *Providemus tibi de beneficio per talem modum vacaturo, vel jam vacante.* De vacaturo per obitum, quia est periculum voti captandæ mortis alienæ, provi- sio non datur.

LXVII. „Pontifex suæ dispositioni reservat omnia beneficia, quæ Sede Apost. vacante vacârunt, si Sedi Apo- stolicæ quomodolibet reservari sint so- lita, & de iis per Collatores ordinarios ante diem assumptionis novi Pontificis non sit dispositum, decernens irritum, si quid secus attentatum fuerit. Unde *Wagn.* monet ordinarios Collatores, ut be- neficia Sede Apostolicâ vacante vacantia, & jure communi ad suam collationem spectantia maturè conferant, ne per publi- cationem Regularum jure suo cadant.

Pro fine Nota ex *Reiff. h. t. n. 540.* Per Concordata Germaniæ non derogari ex toto Regulis Cancellariæ; nam Regulas: *De Viginti, De verisimili Notitia, De An- nali aut Triennali Possessore, &c.* etiam in Germania locum habere indubitati juris est; sed per ea solùm derogari his regulis, quoad ea, quæ circa reservationem bene- ficiarum, Annatas Sedi Apostolicæ per- solvendas, &c. specialiter contra eas di- sponunt juxta mox dicenda.